

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN JA VARASTOKIRJASTON VÄLINEN TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2020-2023 JA VOIMAVARAT VUODELLE 2023

1. STRATEGISET VALINNAT

Varastokirjasto edistää toiminnallaan seuraavia tavoitteita hallitusohjelmasta ja opetus- ja kulttuuriministeriön strategiasta:

Koulutus- ja osaamistaso nousee.

Kansalaislähtöisiä julkisia palveluita kehitetään. Edistetään digitaalisia palveluita ja esteettömyyttä sekä selkeää hallinnollista kieltä.

Kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat.

Luova, tutkiva ja vastuullinen toiminta uudistaa yhteiskuntaa.

Merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti.

Hallinnonalan yhteisenä tavoitteena Varastokirjasto edistää aktiivisesti Agenda 2030-ohjelman ja Terveet tilat -ohjelman tavoitteiden toteutumista toiminnassaan.

2. TAVOITETILA

Varastokirjasto lisää kansallista osaamis- ja tietopääomaa asiantuntemuksellaan, avoimella toimintakulttuurillaan sekä lisäämällä aineistojensa löydettävyyttä ja saavutettavuutta. Näin toimien mahdollistetaan toimintatapojen ja palvelujärjestelmän kehittäminen, uuden liiketoiminnan syntyminen sekä suomalaisen yhteiskunnan osaamiseen perustuva uudistuminen.

3. VARASTOKIRJASTON TOIMINTA-AJATUS

Varastokirjasto vähentää toiminnallaan yleisten ja tieteellisten kirjastojen kokoelmatarvetta ja varmistaa, että kokoelmaan luetteloitu aineisto säilyy tiedontarvitsijoiden käytössä. Varastokirjaston toiminta tukee avoimen tieteen edistämistä ja osaamisen kehittämistä yhteiskunnassa osana tutkimuksen infrastruktuureja.

4. TULOSTAVOITTEET

Varastokirjasto vähentää tieteellisten ja yleisten kirjastojen kokoelmatilarvetta ja varmistaa sen, että kokoelmaan otettu aineisto on tiedontarvitsijoiden käytettävissä.

Varastokirjasto tukee osaamisen kehittämistä ja jatkuvaa oppimista osallistuen kirjastojen toimintatapojen ja palvelujen kehittämiseen kustannustehokkaalla sekä nopealla aineiston käyttöön saattamisella.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tavoite 1:

Varastokirjasto vähentää kirjastojen kokoelmatilarvetta.

Toimenpide:

Varastokirjasto ottaa vastaan määritellyn kokoelmapolitiikkansa mukaista tieteellisistä ja yleisistä kirjastoista siirrettyä aineistoa.

Tavoite 2:

Varastokirjasto säilyttää kirjastojen kokoelmistaan poistaman vähemmän käytetyn aineiston.

Toimenpide:

Varastokirjaston kokoelmiin liitetään Suomessa säilyttämisen arvoista aineistoa. Muu aineisto voidaan poistaa lähettävän

kirjaston toimesta, mutta myös Varastokirjaston toimesta.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Varastokirjasto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Tavoite 1:

Varastokirjasto asettaa aineistonsa käyttöön nopeasti ja tehokkaasti.

Toimenpide:

Kokoelmiin otettu aineisto asetetaan viiveettä tarvitsijoiden käyttöön. Aineistotiedot ovat löydettävissä kansallisista, avoimista tietokannoista. Varastokirjasto hyödyntää sähköisiä ja perinteisiä aineiston välityskanavia kulloisenkin tilanteen mukaisesti.

Tavoite 2:

Varastokirjasto ottaa toiminnassaan ennakoivasti huomioon toimintaympäristön muutokset: valtionhallinnon taloudelliset reunaehdot, digitalisaation ja normien purkamisen sekä hallinnollisen taakan keventämisen.

Toimenpide:

Varastokirjaston sähköinen aineistonvälitys takaa kirjastoille kokonaistaloudellista hyötyä.

Varastokirjasto seuraa viraston budjetin toteutumaa aktiivisesti ja reagoiden, ja hyödyntää valtionhallinnon keskitettyjä palveluja tomissaan.

Voimavarojen hallinta

Konsernitavoitteiden mukaisesti virasto kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuva uudistaminen. Virasto ottaa toiminnassaan huomioon lainsäädännön mukaiset yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovelvoitteet niin toiminnallisesta kuin henkilöstöpoliittisesta näkökulmasta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset vuosille 2020-2023 toiminnallisesta tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Tilat ovat tehokkaasti käytössä valtion toimitilastrategian mukaisesti. Hankintapolitiikka perustuu valtion keskitettyihin palveluihin.

5. RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnalla varmistetaan strategian ja tavoitteiden toteutuminen, toimintaedellytykset ja toiminnan jatkuvuus sekä talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus, sekä hyvä hallintotapa. Riski on mahdollinen tulevaisuuden tapahtuma, joka voi vaikuttaa näiden tavoitteiden saavuttamiseen. Myös mahdollisuuksien käyttämättä jättäminen on riski.

Varastokirjaston keskeiset riskialueet liittyvät Varastokirjaston luotettavuuden takaamiseen myös mahdollisessa muutostilanteessa, sekä tietotekniikkariskeihin. Tunnistettu riski on myös rahapelitoiminnan momentin määrärahan väheneminen. Riskienhallintaa arvioidaan säännöllisesti.

6. MUUT ASIAT

Opetus- ja kulttuuriministeriö on syksyllä 2020 linjannut, että Varastokirjaston toimipaikkana säilyy Kuopio.

Virasto osallistuu Sivistyshallinto 2030 -muutosohjelman toteuttamiseen ministeriön ja kaikkien virastojen yhteistyönä. Uudistus toteutetaan vuosina 2023-2026.

7. VOIMASSAOLO JA SEURANTA

Tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden ja sopimuksen muuta toteutumista arvioidaan vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriön ja viraston välillä käytävien tulosneuvottelujen yhteydessä ja ministeriön tilinpäätöksessä koskien kirjanpitoyksiköjä sekä tarvittaessa erillisissä ministeriön ja viraston välisissä kokouksissa. Virasto raportoi opetus- ja kulttuuriministeriölle edellä esitettyjen tavoitteiden, myös konkreettisten toimien, saavuttamisesta ja määrärahojen käytöstä sekä vaikuttavuudesta vuosittain tilinpäätösasiakirjassaan. Lisäksi tulee raportoida yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumisesta ja käytännön toimenpiteistä, ja toimittaa vuosittain edellisiä koskevat voimassaolevat suunnitelmat ministeriölle helmikuun loppuun mennessä. Virasto huolehtii myös Valtiokonttorin ohjeiden mukaisesti vastuullisuusraportoinnista.

ALLEKIRJOITUKSET

Atte Jääskeläinen
ylijohtaja
Johanna Vesterinen
kirjastonjohtaja
Katariina Simonen
hallitusneuvos

LIITTEET

Liite 1

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Tavoite 1. Koulutus- ja osaamistaso nousee					
Toimenpide: Varastokirjasto tukee koulutuksen ja osaamisen kehittämistä ja osallistuu kirjastojen palvelujen kehittämiseen nopealla aineistovälityksellä					
Mittari: Lainauspalvelun nopeus (h)	<24	<24	<24	<24	<24
Tavoite 2. Kansalaislähtöisiä julkisia palveluja kehitetään. Edistetään digitaalisia palveluita ja esteettömyyttä sekä selkeää hallinnollista kieltä.					
Toimenpide: Vaari-Finna on esteettömästi käytettävissä ja kaikille avoin					
Mittari: Hakujen määrä (kpl/v)*	76 080	557 988	728 676	600 000	600 000
Virastokohtaiset yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevat tavoitteet					
Tavoite 1. Varastokirjasto vähentää kirjastojen kokoelmatilarvetta					
Toimenpide: Varastokirjasto ottaa vastaan määritellyn kokoelmapolitiikkansa mukaista kirjastoista siirrettyä aineistoa					
Mittari: Vastaanotetun aineiston määrä (hm)	3 205	1 655	2 920	2 000	2 000
Tavoite 2. Varastokirjasto säilyttää kirjastojen kokoelmistaan poistaman vähemmän käytetyn aineiston.					
Toimenpide: Varastokirjaston kokoelmiin liitetään Suomessa säilyttämisen arvoista aineistoa. Muu aineisto voidaan poistaa lähettävän kirjaston toimesta tai Varastokirjaston toimesta.					
Mittari: Käsitellyn aineiston määrä (hm) (2018: 3077)	2 880	2 156	2 192	2 000	2 000

* Vaari-Finna -hakupalvelun tilastot käytettävissä alkaen vuodesta 2020.

Lihavoidut mittarit sisältyvät TA2023-asiakirjaan.

Liite 2

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tuotokset ja laadunhallinta: suoritteet ja julkishyödykkeet sekä palvelukyky ja laatu.

Toiminnallinen tehokkuus: tuottavuus ja taloudellisuus.

Tavoite/toimenpide	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
SUORITTEET JA JULKISHYÖDYKKEET					
Tavoite: Varastokirjaston aineiston vastaanotto- ja välitysmenetelmät ovat laadukkaita ja tehokkaita.					
Toimenpide: Kokoelmiin otettu aineisto asetetaan viiveettä käyttöön. Aineistotiedot löytyvät kansallisista, avoimista tietokannoista. Aineiston välityksessä hyödynnetään sähköisiä ja perinteisiä välityskanavia.					
Mittarit:					
- Kokoelmiin otettua aineistoa (hyllym.)	1 809	1 552	1 462	1 700	1 700
- Luetteloidut tietueet (nimekkeitä)	53 464	59 727	64 871	50 000	50 000
- Lähettävän kirjaston Vaari-omistajuus merkitty (LowTag, kpl)	6 622	6 922	2 332	10 000	2 000
- Uusia tietueita Melinda-tietovarantoon (% nimekkeistä)	31%	27%	40%	10%	30 %
- Vaari-tietokanta ainoa omistaja (% Melindasta)	7%	11%	10%	7%	7%
- Tilauksen määrä yhteensä (kpl/v) (2018=97 386)	76 080	62 750	66 716	85 000	85 000
- Artikkelitilaukset (PDF % tilauksista)	13,9%	17,3%	10,5%	14%	14%
- Kirjojen käyttöaste (% monografioista)	8%	8%	8%	7%	7%
PALVELUKYKY JA LAATU					
Tavoite: Varastokirjasto palvelee kaikkia kirjastoja laadukkaasti ja ajantasaisesti					
Toimenpide: Vastaanotettu aineisto käsitellään kokoelmaan oikea-aikaisesti.					
Mittarit:					
- Aktiiviasiakkaiden määrä (kpl)	ei tiedossa*	543	529	520	520
- Tarkastetun aineiston käsittelyviive lähtökirjastossa (kuukautta saapumisesta) 2018=<6	<6	<6	<6	<6	<6
Toimenpide: Aineiston lainapyyntöihin reagoidaan viiveettä.					
Lainauspalvelun nopeus (tuntia tilauksesta)	<24	<24	<24	<24	<24
TALOUDELLISUUS JA TUOTTAVUUS					
Tavoite: Varastokirjasto toimii taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot					
Toimenpide: Varastokirjaston kokoelmat ovat maksutta asiakkaiden käytössä. Toiminnot tuotetaan taloudellisesti.					
Mittarit:					
- Aineiston käsittelyn yksikkökustannukset (euroa/hm) (2018=393)	505	637	603	490	490
- Käsitelty aineisto (hm/htv) (2018=257)	235	171	172	235	235
- Lainauksen yksikkökustannukset (euroa/tilaus tai uusinta)	3,94	4,02	3,76	4,0	4,0
- Tilauksia (kpl/htv)	13 347	12 702	13 756	14 900	14 900

*Kirjastojärjestelmän vaihdoksesta johtuen v. 2019 aktiiviasiakkaiden määrää ei voitu tilastoida.

Lihavoidut mittarit sisältyvät TA2023-asiakirjaan.

Liite 3

Voimavarojen hallinta / Konsernitavoitteet

Konsernitavoitteet (henkiset voimavarat, toimitilat ja infrastruktuuri sekä muut konsernitavoitteet)

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Henkilötyövuodet (htv) (2018=17,4)	17,9	17,5	17,6	18	18
Työtyytyväisyysindeksi (VM baro) (2018=3,9)	3,9	3,9	3,9	≥4,0	≥4,0
Sairauspoissaolot (pv/htv) (2018=10,87)	12,3	8,21	5,23	< 9	< 9
Koulutuspäivät (työpäiviä/htv) (2018=2,7)	2,3	1,05	3,58	3,5	3,5
Johtaminen (VM Baron johtajuusindeksi)	4,0	4,0	3,9	≥4,0	≥4,0
Kokemus oppimisesta ja uudistumisesta	3,49	3,49	3,52	3,7	3,7
Työnantajakuva ja arvot (VMBaro)	4,3	4,32	4,24	4,3	4,3
Toimistotilojen käyttö (m2/hlö)	29,3	29,3	29,3	29,3	29,3
Kokoelmatilojen käyttö (hm/m2)	20	20	20	20	20
Sopimuksista Hanselin kilpailuttamia (%)	85	90	90	90	90
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, onko laadittu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat	Ei tehty	Laadittu	On	On	On
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, mittari: sukupuolten tasa-arvon toteutuminen työyhteisössä (VMBaro)	4,4	4,41	4,06	> 4,3	> 4,3
Kestävä kehitys, mittari: verkko- ja etäkoulutusten osuus koulutuksista (% / tot.koul.)	70%	90%	90%	80%	80%
Digitaalisuutta koskeva mittari, konkreettiset toimet: LowTag-luetteloitujen tietueiden osuus (% / kok.luettelointi)*	12%	11,6%	3,59%	20%	10 %

* Low Tag = kokoelmaan otettavan aineiston luettelointitietueen siirto kirjastojen välillä digitaalisesti.

Varastokirjasto raportoi tilinpäätösasiakirjassaan tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, kestävän kehityksen ja digitaalisuuden edistämisen konkreettisista toimistaan.

Lihavoidut mittarit sisältyvät TA2023-asiakirjaan.

Liite 4

Voimavarojen hallinta

Määrärahat (1 000 euroa)	2 022	2023	2024	2 025	2 026
	TA2022	TA2023	kehys	kehys	
			13.4.2022	13.4.2022	13.4.2022
Momentti 29.40.04	1 679 + 9 = 1 688	2 219	3 181	3 181	3 181

Vuoden 2022 talousarvio sisältää valtuuslauseen seuraavasti:

VALTUUS

Varastokirjasto saa tehdä toimitilansa uuden vuokrasopimuksen siten, että siitä aiheutuva menojen lisäys on vuodesta 2023 alkaen vuositasolla enintään 500 000 euroa ja menojen lisäys vuositasolla vuodesta 2024 alkaen on enintään 1 500 000 euroa.

Kehyspäättös vuosille 2023-2026 sisältää vuokrien lisämäärärahat seuraavasti: 500 000 euroa vuonna 2023 ja 1 500 000 euroa vuodesta 2024.

Vuoden 2023 talousarvio sisältää valtuuslauseen seuraavasti:

VALTUUS

Varastokirjasto saa tehdä toimitilansa uuden vuokrasopimuksen siltä osin kuin vuoden 2022 talousarviossa myönnettyä valtuutta ei ole käytetty.

IILTA2022: 9 000 euroa palkkausten tarkistuksista.